

Protokół

34. posiedzenia II. sesyi VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. października 1905.

Początek o godzinie 11 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J.E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 106.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 32-go posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 33-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Izba uchwała bez rozprawy udzielenie urlopu p. Lipińskiemu na 14 dni.

Marszałek odczytuje pismo c. k. Sądu obwodowego w Cieszynie z dnia 1. marca 1905 Pr. VIII $\frac{9/1}{60}$ w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Stojalowskiego.

Przemawia p. Mycielski i stawia formalny wniosek na odesłanie tego pisma do komisji prawniczej, który to wniosek Izba bez rozprawy uchwała.

Sekretarz p. Mycielski odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 14. października 1905 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 2340—2342, 2344, 2345, 2348, 2349, 2353, 2355, 2356, 2358, 2360, 2363—2367, 2369, 2370, 2372, 2379, 2380, 2384, 2385, 2390—2392, 2394 do 2397, 2399—2403, 2405—2408, 2410, 2412, 2414—2416, 2418, 2425—2428, 2430, 2433, 2434, 2436, 2448, 2450, 2452—2457, 2460—2463, 2465—2468, 2470, 2473, 2474, 2476, 2477, 2479—2492, 2494—2496, 2497 do 2499, 2500.

Komisji szkolnej Ls. 2346, 2347, 2350, 2354, 2357, 2361, 2362, 2368, 2371, 2373 do 2376, 2382, 2383, 2387—2389, 2398, 2404, 2409, 2411, 2413, 2429, 2451, 2458, 2459, 2464.

Komisji administracyjnej Ls. 2339, 2381, 2435, 2449, 2475.

Komisji prawniczej Ls. 2417.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls. 2393, 2432, 2478.

Komisji podatkowej Ls. 2471.

Komisji kolejowej Ls. 2386, 2431.

Komisji przemysłowej Ls. 2343, 2472, 2493.

Komisji sanitarnej Ls. 2377, 2378, 2419 do 2424.

Komisji solnej Ls. 2359, 2469.

Po odczytaniu petycji L. s. 2418 Grona nauczycielskiego w Pólwsiu Zwierzynieckim pod Krakowem o polepszenie bytu przemawia p. Szponder, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Mycielski odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 2497 gminy Słotwiny powiatu żywieckiego o zapomogę na budowę szkoły przemawia p. Szwed popierając tę petycję.

Sekretarz p. Mycielski odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji I. s. 2499 Zarządu Macierzy szkolnej w Cieszynie o subwencyę w kwocie 25.000 K. na cele określone statutem przemawia p. Andrzej Lubomirski, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Mycielski odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom, jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 2500 Wydziału filii ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie o subwencyę dla swej bursy przemawia p. Huryk, popierając tę petycję.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański czyta :

W n i o s e k

posła Juliusza Leo, Wład. Leopolda Jaworskiego, Jana Kantego Federowicza i towarzyszy.

Zważywszy, że wzmagająca się w mieście Krakowie od pewnego czasu gwałtowna drożyzna mieszkań oraz najważniejszych artykułów codziennego pożywienia,

a zwłaszcza mięsa i nabiału — pogorszyła do tego stopnia położenie materialne nauczycielstwa krakowskiego, iż wiele rodzin nauczycielskich popadło w stan zupełnego zubożenia i nie jest w możności pokrywania ze swych dochodów nawet najkonieczniejszych potrzeb ;

zważywszy, że takie nagłe i niezawinione pogorszenie bytu materialnego zmusza nauczycieli, zwłaszcza obarczonych rodziną do szukania poza szkołą źródeł zarobkowania, co oddziaływać musi najniekorzystniej na wydatność pracy pedagogicznej w szkole i obniżyć poziom szkół publicznych w drugiej stolicy kraju ;

zważywszy, że polepszenie bytu materialnego nauczycielstwa krakowskiego przy sposobności ogólnej regulacji płac nastąpić może w najlepszym razie dopiero w ciągu przyszłego roku ;

podpisani wnoszą :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z krajową Radą szkolną jeszcze w ciągu obecnego obradowania Sejmu przedstawił Sejmowi wnioski mające na celu przyjsie z pomocą nauczycielstwu krakowskiemu z powodu panującej drożyzny.

We Lwowie, 14. października 1905.

Wnioskodawcy :

Leo w. r.

Jaworski w. r.

Federowicz w. r.

Roman Potocki, Tarnowski Stan., Tarnowski Zdz., Wodzicki, Górski, Hupka, Struszkiewicz, Mars, Jędrzejowicz Stan., Götz, Plocki, Sękowski, Tyszkiewicz, Jędrzejowicz A., Bađeni K.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu jak najdokładniejsze zbadanie stosunków dotychczasowych urzędników stale lub cza-

sowo zajętych w Radach powiatowych. Mianowicie należy zbadać:

A) Dla każdego powiatu w okresie 1895—1905:

1. Roczny wydatek na place włącznie z dodatkami szczegółowo okręślonymi.

2. Roczny wydatek na zabezpieczenia emerytalne.

3. Stan funduszu emerytalnego i jego wzrost od chwili powstania.

4. Ile lat służby uprawnia do poboru pełnej emerytury.

5. Stan personalu urzędniczego i zaszcze zmiany.

B) Dla każdego urzędnika:

1. Tytuł urzędowy.

2. Wiek, czy żonaty, ile dzieci i w jakim wieku.

3. Kwalifikacya, odbyte studia i *curriculum vitae*.

4. Ile lat służby prowizorycznej i stałej.

5. Płaca i dodatki szczegółowo wymienione w latach 1895—1905.

Wynik badań ułożony tabelarycznie i zestawiony z cyframi budżetów powiatowych przedłożonym będzie Wysokiemu Sejmowi na jednej z najbliższych sesji sejmowych.

We Lwowie, dnia 10. października 1905.

Wnioskodawca:

Gniewosz w. r.

Sękowski, Mycielski, Stadnicki, Bal, Vivien, Głabiński, Sala, Schnell, Kozłowski, Żardecki, Wesoliński, Potoczek, Kramarczyk, Wodzicki, Hupka, Płocki, Trzeciecki, Ober-tyński, Federowicz, Bobrzyński Szwed.

Sekretarz p. Mycielski czyta:

I n t e r p e l a c y a

Do J. W. Pana Komisarza c. k. Rządu.

Na gruntach gminy wiejskiej Krzemienica powiatu łańcuckiego i sąsiadującej

z nią gminy Kraczkowy należącej do powiatu rzeszowskiego postanowiły władze wojskowe urządzić plac na musztrę dla konnicy. Plac ten ma obejmować przeszło sto morgów gruntu ornego. Wprawdzie władze wojskowe w drodze ugodowej ofiarowały właścicielom włościanom za dzierżawę gruntów czynsz stosunkowo znaczny, a nawet wyższy aniżeli płacono od lat kilkunastu za dzierżawę używanego dotąd placu, a dzierżawionego od łańcuckiej ordynacyi, jednakowoż włościanie pomimo tak ponętnej pozornie propozycyi nie zgodzili się dobrowolnie na wydzierżawienie swoich gruntów nietylko za cenę im ofiarowaną, ale nie życzą sobie zasadniczo tych gruntów wydzierżawiać nawet za cenę najwyższą. Stanowisko zajęte przez włościan nie pochodzi z chęci zdobycia wysokiego czynszu, lecz jest ono zrozumiałe, jeżeli się weźmie na uwagę, że właściciele należą do włościan małych i że w razie zabrania im gruntów w drodze przymusowej dzierżawy wielu z nich straci wprost dzisiejszy charakter rolnika, gdyż jego warsztat pracy zostanie bądźto znacznie zmniejszony, a ewentualnie nawet tego warsztatu pracy jako rolnicy zupełnie pozbawieni zostaną.

Zważywszy, że władze wojskowe wydzierżawiały od lat 19 bardzo dogodny plac na musztrę od ordynacyi łańcuckiej i to za cenę niższą, aniżeli zobowiązały się płacić właścicielom za dzierżawę ich gruntów:

zważywszy, że włościanom z powyżej naprowadzonych powodów w tym wypadku zupełnie niepotrzebnie wyrządzi się krzywdę, bowiem bez przeprowadzenia wywłaszczenia gruntów włościańskich potrzebny plac musztry może wojskowość wydzierżawić od ordynacyi łańcuckiej za cenę nawet niższą;

zważywszy, że na żądanie władz wojskowych zarządziły władze rządowe już przymusowe wywłaszczenie gruntów włościańskich;

zważywszy, że gdyby ordynacya nie zgodziła się na dobrowolną dzierżawę, w takim razie zamiast włościan wywłaszczać, należałoby raczej przystąpić do przymusowego wywłaszczenia gruntów ordynacyi ;

zważywszy wreszcie, że załatwienie sprawy jest nagłe, bowiem 16. b. m. przystąpić mają władze rządowe do przymusowego wywłaszczenia gruntów włościańskich, podpisani zapytują J. W. Pana Komisarza:

Czy wobec przedstawionego w interpelacyi całego stanu rzeczy nie uważałby c. k. Rząd za właściwe, ażeby na razie aż do dalszego zarządzenia cofnięty został wyznaczony termin na dzień 16. b. m. do wywłaszczenia gruntów włościańskich, a dalej, ażeby władze wojskowe sprawę dzierżawy gruntów pod plac musztry ponownie wzięły pod rozwagę i ewentualnie starały się załatwić bez potrzeby przymusowego wywłaszczenia gruntów włościańskich.

Lwów, dnia 12. października 1905.

Interpelant:
Żardereki w. r.

Kramarczyk, Potoczek, F. Włodek, Schätzel, Szwed, Wurst, Merunowicz, Maiss, Maryewski, Bednarski, Huza, Łazarski, Wilczkiewicz, Rayski, Szponder, Witosławski.

I n t e r p e l a c y a

posła ks. Szpondra i towarzyszy do J. W. Pana komisarza rządowego w sprawie ściągania należności za niepotrzebnie przez c. k. Urząd podatkowy wysyłane karty upominające i w sprawie ściągania kosztów egzekucyjnych z kontrybuentów, wynikłych tylko z winy c. k. urzędu podatkowego.

Płacenie wszelkich podatków i dodatków, choć one są potrzebne i niezbędne dla opędzania potrzeb państwa i kraju, dla podtrzymania i rozwoju publicznych instytucyj tak państwowych jak krajowych, nie jest rzeczą ani wesołą, ani przyjemną, bo to już leży w naturze ludzkiej, że każdy woli brać jak dawać i to jeszcze z musu. Wychodząc z tego założenia, musi

się przyznać, że c. k. urząd podatkowy znajduje się w daleko przyjemniejszym położeniu, bo bierze, jak kontrybuent, który dawać musi. To jednak dla c. k. urzędu podatkowego jest rzeczą zupełnie obojętną, z jakim uczuciem dotyczący osobnik płaci nań nałożony podatek, bo c. k. urząd podatkowy obchodzi tylko to, że ma płacić, a jakby nie zapłacił, to go zmusi prawem wskazanymi środkami do tego. Dopóki c. k. urząd podatkowy odbiera podatki czy dobrowolnie składane, czy też je przymusowo ściąga, jest wszystko w porządku, ale gdy c. k. urząd podatkowy niepotrzebnie, czy też przez nieogłędność, czy przez pospiech, bo nie przypuszcza się, by przez niedbalstwo, naraża kontrybuentów na koszty, na to chyba trudno się już zgodzić. A tak się zaś dzieje, jak to poniżej wykazanem zostanie.

Po skończonym kwartale sporządza c. k. urząd podatkowy wykaz zaległości dla c. k. Starostwa do zatwierdzenia celem wdrożenia postępowania egzekucyjnego. Gdy c. k. urząd podatkowy otrzyma ten wykaz dłużników zatwierdzony, wysyła zalegającym stronom za ubiegły kwartał karty upominające, a następnie chwytą się grabieży. Ponieważ zdarza się dosyć często, że ten i ów kontrybuent z powodu nieprzewidzianych okoliczności nie zapłacił swego podatku z końcem kwartału, lecz takowy uiścił z początku następnego kwartału ale już po wysłaniu wykazu zalegających z podatkiem do c. k. Starostwa, więc i ten kontrybuent mimo złożonego podatku figuruje na owym wykazie. Nie wiedzieć dlaczego i z jakich powodów c. k. urząd podatkowy, otrzymawszy z c. k. Starostwa wykaz, nie porównywuje go z księgą likwidacyjną, ani też nie stara się wykontować w międzyczasie uskutecznionej wpłaty, ale wszystkim figurującym na wykazie posyła karty upominające, a następnie przedsięwzię kroki grabieży. Wprawdzie kontrybuent po wykazaniu się kwitem zapłaconego podatku uwolni się od licytacyi, jednak za kartę upominającą

i koszta zajęcia, gdy to już było, musi zapłacić. Tego rodzaju postępowanie miejsca mieć nie powinno, bo bądź co bądź jest krzywdzącym kontrybuenta z winy c. k. urzędu podatkowego, który po otrzymaniu zatwierdzonego przez c. k. Starostwo wykazu powinien go z księgą likwidacyjną porównać, wykreślić z niego uiszczone już podatki w międzyczasie, a tylko przeciw istotnie zalegającym stosować środki prawne;

zważywszy, że przepis „wykontowania“ istnieje, a tylko c. k. urząd podatkowy nie przestrzega go, prawdopodobnie z przeciążenia pracą;

zważywszy, że tego rodzaju postępowanie c. k. urzędu podatkowego naraża kontrybuenta na nieprzyjemności i na niesłuszne koszta mimo już zapłaconego podatku;

podpisani zapytują się J. W. Pana Komisarza rządowego:

a) czy mu wiadomem to praktykowanie c. k. nrzędu podatkowego;

b) i czy skłonny jest w odpowiedniej drodze polecić c. k. urząd podatkowym ścisłe stosowanie się do istniejących pod tym względem przepisów.

Interpelant:
ks. Szponder.

Rayski, Żardecki, Merunowicz, Maryewski, Maiss, Kramarczyk, Potoczek, Szwed, Wilczkiewicz, Korol, Huryk, Włodek F., Witośławski, Oleśnicki.

Interpelacya
do Wysokiego c. k. Rządu.

Ustawą krajową z dnia 6. marca 1875 L. 27 zostały wprowadzone sądy pokoju w gminach mających 400 mieszkańców, zaś w mniejszych gminach dozwolono na zaprowadzenie takich sądów pokoju.

Gdy wspomniane sądy pokoju są we wszystkich gminach bardzo pożądane, a ze względu na ich dodatnią działalność i

ochronę ludu przed kosztownymi procesami są nader potrzebne, zapytują przeto podpisani: czy i kiedy Wysoki c. k. Rząd stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z d. 18. marca 1899 przystąpi do zaprowadzenia urzędów rozjemczych w każdej gminie, rozszerzy kompetencję przedmiotową tychże urzędów, uwolni od stempla wszelkie podania, protokoły, uzody ze stronami zawarte i kiedy nareszcie życzeniu ludności zadość się stanie.

We Lwowie, 11. października 1905.

Interpelujący:
Szwed w. r.

Wilczkiewicz, Szponder, Wesoliński, Huryk, Stapiński, Krempa, Oleśnicki, Barabas, F. Włodek, Potoczek, Żardecki, Korol, Bednarski.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek oznajmia, że komisya gminna ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym p. Stadnickiego, zastępcą przewodniczącego zaś p. Moysę.

Następnie Marszałek oznajmia, że pan Jan Urbański złożył mandat do komisji bankowej i że uzupełniający wybór umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu celem dania odpowiedzi na wniesione interpelacye.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelacye:

1) pp. Krempey i tow. z dnia 24/10, 1904 w sprawie wyborów członków Zwierzchności gminnej w Baczynie powiatu wadowickiego;

2) pp. Bojki i tow z dnia 7/11. 1904 w sprawie odmówienia karty na broń Janowi Prymakowskiemu z Róży;

3) p. Wilczkiewicza i tow. z dnia 27/10. 1904 w sprawie konkurencji do budowy plebanii i restauracji kościoła w Potyliczu.

4) pp. Szwe da i tow. w sprawie konkurencji do budowy budynków parafialnych w Rychwałdzie ;

5) pp. Bobaczewskiego i tow. z dnia 2/11. 1904 w sprawie remuneracji dla nauczyciela religii gr. kat. przy szkole ludowej w Niżniowie ;

6) pp. Huryka i tow. z dnia 10/11. 1904 w sprawie dodania 6. klasy w szkole ludowej w Knibininie kolonii ;

7) pp. Bobaczewskiego i tow. z dnia 11/11. 1904 w sprawie zafantowania dodatków gminnych w Strutynie wyżnym ;

8) pp. Bobaczewskiego i tow. z dnia 7/11. 1904 w sprawie niewłaściwego zachowania się żandarma Welanika wobec nauczycielki w gminie Sokółowce ;

9) pp. Bobaczewskiego i tow. z dnia 15/10. 1904 w sprawie niewłaściwego obsadzenia urzędu pocztowego w Dolinie ;

10) pp. Oleśnickiego i tow. z dnia 19/10. 1904 w sprawie wydania karty przemysłowej na handel towarów Mikołajowi Walniukowi w Mysłowie ;

11) pp. Oleśnickiego i tow. z dnia 27/10. 1904 w sprawie reprezentacji gminnej w Toporowie.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Pierwsze czytanie wniosku p. Trzecieckiego w sprawie objęcia w zarząd państwowy drogi z Rymanowa do Królika Polskiego i poparcia rozwoju zdrojowiska w Rymanowie

Przemawia p. Trzeciecki, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji sanitarniej z tem, by ta zdała w tym przed-

miocie sprawozdanie w porozumieniu z komisją drogową.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza o utworzenie funduszu na specjalne cele wychowawcze.

Przemawia p. Merunowicz, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku pp. Jaworskiego, Lea i Federowicza w sprawie polepszenia plac nauczycielskich.

Przemawia p. Jaworski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Huryka o odpowiednie pomieszczenie dla urzędu ksiąg gruntowych w c. k. Sądzie powiatowym w Stanisławowie.

Przemawia p. Huryk, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Głabińskiego w sprawie podwyższenia plac nauczycieli szkół ludowych we Lwowie.

Przemawia p. Głębiński, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku pp. Małachowskiego i Głębińskiego w przedmiocie uregulowania płac nauczycielstwa ludowego.

Przemawia p. Małachowski, uzasadniając swój wniosek i oświadcza, że wniosek ten modyfikuje przez rozszerzenie go.

Marszałek przerywa mowcy i oznajmia, że regulamin nie dopuszcza zmiany wniosku w pierwszym czytaniu nawet przez wnioskodawcę, zatem zmienionego wniosku nie mógłby poddać pod głosowanie.

Przemawia dalej p. Małachowski, oświadczając, że wobec oświadczenia Marszałka wniesie proponowaną zmianę swego wniosku w formie osobnego wniosku, następnie uzasadnia dalej powyższy swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar przystąpić do zamknięcia posiedzenia, przedtem jednak, stosując się do życzenia Najprzewielebniejszego księdza Arcybiskupa Bilczewskiego, zaprasza członków Izby do wzięcia udziału w jutrzejszej uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę kościoła św. Elżbiety we Lwowie.

Marszałek wzywa p. Korolą, by w zastępstwie sekretarza p. Mazikiewicza odczytał złożone wnioski i interpelację.

P. Korol, w zastępstwie sekretarza p. Mazikiewicza czyta :

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, żeby w jak najkrótszym czasie utworzył w Brzeżanach gimnazjum z językiem wykładowym ruskim.

We Lwowie, dnia 4. października 1905.

Wnioskodawca :

Oleśnicki w. r.

Korol, Effinowicz, A. Barabasz, Dmytro Ostapezuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk, F. Włodek, Kramarezyk, W. Szwed, Potoczek.

W n i o s e k.

Zważywszy, że mimo rezolucyi galicyjskiego Sejmu z r. 1903 i 1904, wzywających c. k. Rząd o najrychlejsze wybudowanie budynku dla gimnazjum ruskiego w Tarnopolu, c. k. Rząd do tej budowy dotąd jeszcze nie przystąpił ;

zważywszy, że dotychczasowe pomieszczenie tego gimnazjum jest rzeczywistym lekceważeniem najprymitywniejszych wymagań higieny ;

zważywszy, że pociągnęło ono za sobą ofiary zdrowia, a nawet życia uczniów tej szkoły, oraz grozi i nadal zdrowiu i życiu uczniów i nauczycieli ;

zważywszy w końcu, że takie niesłychane ignorowanie głosu i uchwał Sejmu przez c. k. Rząd chyba tem da się usprawiedliwić, że tu chodzi o ruską szkołę i o ruską młodzież, — podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przystąpił do budowy budynku na pomieszczenie ruskiego gimnazjum w Tarnopolu.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca :

Oleśnicki w. r.

Stapiński, F. Włodek, Żardecki, W. Szwed, Korol, Effinowicz, Barabasz, Mazikiewicz,

Ostapczuk, Krempa, Huryk, Bohaczewski,
Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk,
Potoczek.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. 5 i 7 ustawy z 22. czerwca 1867 l. 13 Dz. u. kr., względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45 Dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1880 l. 34 Dz. u. kr. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 1.

Postanowienia Art. 5 i 7 ustawy z 22. czerwca 1867 l. 13 Dz. u. kr., względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45 Dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1880 l. 34 Dz. u. kr. tracą swoją moc obowiązującą, a zamiast nich wchodzi w życie następujące postanowienia:

Art. 5 a). W szkołach średnich Galicyi są języki polski i ruski jako języki wykładowe równorzędne. W każdej poszczególnej szkole średniej może z reguły tylko jeden z tych języków być wykładowym.

Art. 5 b). W szkołach średnich z funduszków publicznych w całości lub w części utrzymywanych, a w czasie wydania tej ustawy istniejących, będzie językiem wykładowym ten język krajowy, który w czasie wydania tej ustawy jest w tych szkołach językiem wykładowym.

Art. 5 c). O języku wykładowym szkół średnich z funduszków publicznych w przyszłości mających się założyć rozstrzygać będą w każdym poszczególnym wypadku kompetentne władze szkolne na podstawie następujących zastrzeżeń: Gdy okaże się potrzeba założenia szkoły średniej w miejscowości, w której dotychczas żadnej szkoły średniej tego rodzaju nie było, będzie językiem wykładowym tej szkoły ten język, jakiego wedle wyniku

ostatniej konskrypcyi używa więcej niż 50% ludności powiatu, w którym dana miejscowość leży.

Potrzebę tę uważać należy za istniejącą, jeżeli na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego zgłosi w krajowej władzy szkolnej co najmniej 30 rodziców w dotyczącym powiecie zamieszkałych swój zamiar oddania swoich dzieci do pierwszej klasy szkoły średniej, kiedy ta w oznaczonej miejscowości tego powiatu utworzoną będzie.

Jeżeli okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z polskim językiem wykładowym, ma nowo utworzona szkoła otrzymać ruski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest wedle wyników ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% ruską, lub jeżeli w istniejącej polskiej szkole średniej jest wyżej 200 uczniów narodowości ruskiej.

Jeżeli okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z językiem wykładowym ruskim, ma nowo utworzona szkoła otrzymać polski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest wedle wyników ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% polską, lub jeżeli w istniejącej ruskiej szkole średniej jest wyżej 200 uczniów narodowości polskiej.

Potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej ma się uważać za istniejącą, jeżeli liczba uczniów w istniejącej już takiej szkole średniej dojdzie wyżej 500.

Art. 5 d). W szkołach średnich z językiem wykładowym polskim mają być zaprowadzone paralelne klasy z językiem wykładowym ruskim, jeżeli zażąda tego co najmniej 25 rodziców uczniów dotyczącej klasy.

Dopóki ustawa krajowa inaczej nie postanowi, pozostawiony będzie język niemie-

cki w dotychczasowym zakresie wykładów w c. k. II. gimnazyum we Lwowie.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi wyznań i oświaty.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Korol, Effinowicz, Barabasz, Ostapeczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, F. Włodek, Kramarczyk, Szwed, Gładziuk, Potoczek.

Interpelacya do Wysokiego c. k. Rządu.

W miesiącu wrześniu 1904 r. została reskryptem Wys. Namiestnictwa rozwiązana Rada gminna w Tustanowicach, powiatu drohobyckiego i ustanowionym komisarz rządowy w osobie p. Kwaśniaka, konceptysty c. k. Starostwa w Samborze.

Pomimo tego, że urzędowanie komisarza rządowego jest po myśli ustawy gminnej tylko środkiem przejściowym i nowy wybór Rady gminnej powinien być rozpisany do 6 tygodni po rozwiązaniu — urzęduje w gminie Tustanowice komisarz rządowy już więcej jak rok, a wybory dotychczas jeszcze nie zostały rozpisane.

Prowizoryum to odbija się na stosunkach i sprawach gminy w bardzo niekorzystny sposób.

Wydatki na administracyę gminy wzrosły w straszliwy sposób.

W ostatnim roku przed rozwiązaniem Rady gminnej wynosił dodatek gminny 15% — a teraz wynosi on 50%.

Oprócz tego zużywa obecnie administracya wszystkie dochody i to dosyć znaczne dochody, jakie pobiera gmina z wydzierżawienia terenów naftowych.

Gdy wobec tego dalsze wstrzymywanie rozpisania wyboru reprezentacyi gminnej pociąga za sobą skutki wielkich strat dla gminy i nie jest zupełnie ze względu na administracyę gminy uzasadnione — za pytują podpisani:

Czy wiadomym jest ten stan rzeczy Wys. c. k. Rządowi?

Czy i kiedy zamierza Wysoki Rząd rozpiąć wybory nowej Reprezentacyi gminnej w Tustanowicach?

Interpelant:
Oleśnicki.

Korol, Effinowicz, Barabasz, Ostapeczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Gładziuk, Stapiński, F. Włodek, Żardecki, Kramarczyk, Szwed, Potoczek.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia, interpelacyę zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu, który tego zażądał po porządku dziennym.

Przemawia p. Oleśnicki i uprasza Marszałka, by postawił na porządku dziennym w najbliższych dniach sprawdzenie wyboru posła z kuryi gmin wiejskich powiatu żydaczowskiego.

Marszałek oznajmia, że Wydział krajowy nie sprawdził jeszcze tego wyboru, oświadcza jednak, że życzenie p. Oleśnickiego zakomunikuje Wydziałowi krajowemu, który niewątpliwie do tego się zastosuje tak, że sprawa ta wkrótce znajdzie się na porządku dziennym.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następną na dzień 17. października 1905 godzinę 10 przed południem i odczy-

tuje porządek dzienny następnego posiedzenia, zaznaczając poprzednio, że komisya prawnicza cofnęła swe sprawozdanie o petycyi Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych w sprawie reformy ksiąg gruntowych, które to sprawozdanie umieszczone było pod punktem 10. porządku dzisiejszego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.